

CHULALONGKORN
BUSINESS SCHOOL

FLAGSHIP FOR LIFE

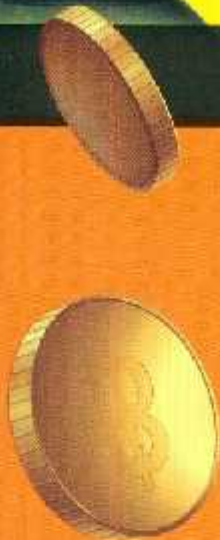
พิมพ์ครั้งที่ **5**
ฉบับปรับปรุง

พร้อมสไลด์และคำอธิบายฝึกปฏิบัติ
สำหรับอาจารย์ผู้สอน

วิชาการบัญชี ชั้นกลาง **2**

พิมพ์พนา ปิตรวิชัย
ณัฐชานนท์ โกมุกพุดนิพงษ์
วิศรุต ศรีบุญนาค

สารบัญ

บทที่ 1 หนี้สินหมุนเวียน	1
ความหมาย การรับรู้ การวัดมูลค่าและการจัดประเภทของหนี้สิน	1
หนี้สินหมุนเวียน	5
ประเภทของหนี้สินหมุนเวียน	6
หนี้สินหมุนเวียนที่กำหนดมูลค่าได้แน่นอน	6
เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร	7
เงินกู้ยืม ระยะสั้น	8
เจ้าหนี้การค้า	9
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	11
หุ้นเงินจ่าย	12
ส่วนของหนี้สินไม่หมุนเวียนที่ครบกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	15
ภาษีมูลค่าเพิ่มค้างจ่าย	23
หนี้สินที่เกี่ยวข้องกับพนักงาน	26
เงินมัดจำที่กิจการต้องจ่ายคืน	32
รายได้รับล่วงหน้า	35
รายได้รับล่วงหน้าจากการขายสินค้าหรือการให้บริการโดยทั่วไป	35
รายได้รับล่วงหน้าจากการขายบัตรกำนัลหรือบัตรของขวัญ	36
สิทธิรับมอบให้กับลูกค้าในการเลือกซื้อสินค้าหรือบริการเพิ่มเติม	43
การแสดงและการเปิดเผยข้อมูล	62
ภาคผนวก 1-1 ตารางเจ้าหนี้ผ่อนชำระระยะยาวกำหนดชำระเป็นรายเดือน	65
บทที่ 2 รายการที่มีความไม่แน่นอน	67
ความหมายของรายการที่มีความไม่แน่นอน	67
ประมาณการหนี้สินและ หนี้สินที่อาจเกิดขึ้น	67
ประมาณการหนี้สิน	68
การรับประกันคุณภาพสินค้า	72
การรับประกันคุณภาพที่ไม่สามารถแยกออกจากการขายสินค้าได้	72
การรับประกันคุณภาพสินค้าแยกต่างหาก/เพิ่มเติม ซึ่งสามารถแยกออกจากการขายได้	77
ประมาณการหนี้สินจากสัญญาการค้าประกันทางการเงิน	84
ประมาณการหนี้สินจากการซื้อ การขาย และการบูรณะสถานที่ตั้งของสินทรัพย์	87
หนี้สินที่อาจเกิดขึ้น	90
สินทรัพย์ที่อาจเกิดขึ้น	93

การแสดงผลและการเปิดเผยข้อมูล	94
สรุปการบัญชีเกี่ยวกับรายการที่มีความไม่แน่นอน	97
ภาคผนวก 2-1 การบันทึกบัญชีต้นทุนในการรับประกันคุณภาพสินค้าด้วยวิธีเงินสด	98
บทที่ 3 หนี้สินไม่หมุนเวียน	100
ความหมายและประเภทของหนี้สินไม่หมุนเวียน	100
ตราสารหนี้	100
ข้อดีและข้อเสียในการระดมทุนโดยใช้ตราสารหนี้	100
ประเภทของตราสารหนี้ระยะยาว	102
สัญญาเงินกู้ระยะยาว	102
ตั๋วเงินจ่ายระยะยาว	103
หุ้นกู้	103
การบัญชีสำหรับหุ้นกู้	107
การกำหนดราคาขายหุ้นกู้	107
การตัดจำหน่ายส่วนเกินหรือส่วนลบลูกค้าหุ้นกู้ตามวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง	109
การบันทึกรายการบัญชีเกี่ยวกับหุ้นกู้	111
กรณีที่ 1 การจำหน่ายหุ้นกู้ในราคาตามมูลค่า ณ วันจ่ายดอกเบี้ย	113
กรณีที่ 2 การจำหน่ายหุ้นกู้ในราคาสูงกว่าราคาตามมูลค่า ณ วันจ่ายดอกเบี้ย	116
กรณีที่ 3 การจำหน่ายหุ้นกู้ในราคาต่ำกว่าราคาตามมูลค่า ณ วันจ่ายดอกเบี้ย	121
กรณีที่ 4 การจำหน่ายหุ้นกู้ในราคาตามมูลค่าระหว่างวันจ่ายดอกเบี้ย	126
กรณีที่ 5 การจำหน่ายหุ้นกู้ในราคาสูงกว่าราคาตามมูลค่าระหว่างวันจ่ายดอกเบี้ย	128
กรณีที่ 6 การจำหน่ายหุ้นกู้ในราคาต่ำกว่าราคาตามมูลค่าระหว่างวันจ่ายดอกเบี้ย	131
การบัญชีสำหรับหุ้นกู้ที่มีลักษณะพิเศษ	135
หุ้นกู้แปลงสภาพ	135
หุ้นกู้ควบใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นสามัญ	141
หุ้นกู้ชนิดไม่ระบุอัตราดอกเบี้ย	146
หุ้นกู้ชนิดที่มีผู้ออกมีสิทธิขอไถ่ถอนก่อนครบกำหนด	149
หุ้นกู้ที่ผ่อนชำระเป็นงวด	151
การจำหน่ายหุ้นกู้กรณีมีรายจ่ายในการออกหุ้นกู้	151
การไถ่ถอนหุ้นกู้	156
การแสดงผลและการเปิดเผยข้อมูล	157
ภาคผนวก 3-1 ตารางค่าเงินปัจจุบัน (Present Value of 1)	161
ภาคผนวก 3-2 ตารางค่าเงินปัจจุบัน (Present Value of Ordinary Annuity)	162

บทที่ 4 การดีดรายการหนี้สินทางการเงินและการปรับโครงสร้างหนี้	163
การชำระหนี้สิน	163
การได้ก่อนหนี้สินก่อนครบกำหนด	166
การรีไฟแนนซ์	167
การเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการกู้ยืม	171
การปรับโครงสร้างหนี้	174
การบัญชีสำหรับการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา	174
การปรับโครงสร้างหนี้ด้วยการโอนทรัพย์สินชำระหนี้	176
การปรับโครงสร้างหนี้ด้วยการแปลงหนี้เป็นทุน	181
การปรับโครงสร้างหนี้ด้วยการเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดเกี่ยวกับกระแสเงินสดตามสัญญา	185
ภาคผนวก 4-1 การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามแนวนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทย	196
ภาคผนวก 4-2 ตัวอย่างงบการเงิน (บางส่วน) ของสถาบันการเงินที่รายงานทรัพย์สินรอการขาย	198
บทที่ 5 ส่วนของเจ้าของ	202
ความหมายของส่วนของผู้ถือหุ้น	202
ส่วนของผู้ถือหุ้น	203
ตราสารทุน	206
หุ้นสามัญ	206
หุ้นบุริมสิทธิ	207
หุ้นบุริมสิทธิชนิดไม่กำหนดอัตราดอกเบี้ยปันผล	207
หุ้นบุริมสิทธิชนิดกำหนดอัตราดอกเบี้ยปันผล	208
หุ้นบุริมสิทธิชนิดให้สิทธิแก่ผู้ถือได้แก่ยอมได้	211
หุ้นบุริมสิทธิชนิดแปลงสภาพได้	211
หุ้นบุริมสิทธิชนิดที่ผู้ออกมีสิทธิขอแลกก่อนคืนได้	211
การบันทึกบัญชีและการแสดงรายการการจำหน่ายหุ้น	212
การจำหน่ายหุ้นที่ได้รับชำระค่าหุ้นครบ	212
การจำหน่ายหุ้นที่ยังได้รับชำระค่าหุ้นไม่ครบ	213
หุ้นซื้อคืน	215
การบัญชีสำหรับหุ้นซื้อคืน	216
การบัญชีหุ้นซื้อคืน-วิธีราคาตลาด	218
การบัญชีหุ้นซื้อคืน-วิธีมูลค่าที่ตราไว้	225
ใบสำคัญแสดงสิทธิในการซื้อหุ้น	231
ใบสำคัญแสดงสิทธิในการซื้อหุ้นร่วมกับหลักทรัพย์อื่นที่กิจการออกจำหน่าย	231
การออกขายใบสำคัญแสดงสิทธิในการซื้อหุ้นแยกต่างหาก	233
การให้สิทธิแก่ผู้ถือหุ้นเดิมซื้อหุ้นสามัญที่กิจการออก	234

การให้ใบสำคัญแสดงสิทธิในการซื้อหุ้นแก่พนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือผู้บริหารของบริษัท	235
การบัญชีสำหรับการจ่ายค่าตอบแทนให้กับพนักงานโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์ที่ชำระด้วยเงินสด	243
การจัดสรรกำไร	248
การตั้งสำรอง	248
การจ่ายปันผล	249
วันที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายปันผล	250
การบันทึกรายการเกี่ยวกับการจ่ายปันผล	251
ประเภทของการจ่ายปันผล	253
การจ่ายปันผลตามปกติ	254
การจ่ายปันผลระหว่างกาล	254
การจ่ายปันผลพิเศษ	258
การจ่ายปันผลเพื่อการคืนทุน	259
การจ่ายเงินสดปันผล	260
การจ่ายปันผลเป็นหุ้น	261
การจ่ายปันผลด้วยสิทธิหรือหย่อนการจ่ายเงินภายใต้ขอบเขตของมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 9 เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน	264
การจ่ายปันผลด้วยสิทธิหรือไม่หมุนเวียนภายใต้ขอบเขตของมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 5 เรื่อง สิทธิประโยชน์หมุนเวียนที่ถือไว้เพื่อขายและการดำเนินงานที่ยกเลิก	267
การจ่ายปันผลเป็นตัวเงินจ่าย	273
เงินปันผลหุ้น, ริมสิทธิ	274
การแตกหุ้น	277
การรวมหุ้น	278
ภาคผนวก 5-1 ประเด็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการตั้งสำรอง	279
บทที่ 6 กำไรต่อหุ้น	280
ความหมายของกำไรต่อหุ้น	280
กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน	281
กำไรที่ใช้ในการคำนวณกำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน	281
จำนวนหุ้นที่ใช้ในการคำนวณกำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน	283
จำนวนหุ้นที่ใช้ในการคำนวณกำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐานกรณีการเปลี่ยนแปลงจำนวนหุ้นสามัญไม่ทำให้ ทรัพยากรของกิจการเปลี่ยนแปลงไป	286
การคำนวณกำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐานกรณีการให้หุ้นปันผล	287
การคำนวณกำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐานกรณีการแตกหุ้น	289
การคำนวณกำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐานกรณีการรวมหุ้น	291
การคำนวณกำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐานกรณีการให้โบนัสคงอยู่กับการออกหุ้น	292

กำไรต่อหุ้นปรับลด	296
กำไรที่ใช้ในการคำนวณกำไรต่อหุ้นปรับลด	296
จำนวนหุ้นที่ใช้ในการคำนวณกำไรต่อหุ้นปรับลด	297
การคำนวณกำไรต่อหุ้นปรับลดกรณีที่มีตราสารแปลงสภาพ	298
การคำนวณกำไรต่อหุ้นปรับลดกรณีที่มีสิทธิเลือก ใบสำคัญแสดงสิทธิและรายการเทียบเท่า	302
การคำนวณกำไรต่อหุ้นปรับลดกรณีที่มีตราสารที่อาจเปลี่ยนเป็นหุ้นสามัญหลายประเภท	305
การแสดงและการเปิดเผยข้อมูล	308
บทที่ 7 จบกระแสเงินสด	310
แนวคิดของการจัดทำงบกระแสเงินสด	311
ความหมายของงบกระแสเงินสด	312
วัตถุประสงค์ของงบกระแสเงินสด	312
การจำแนกรายการในงบกระแสเงินสด	313
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน	313
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน	314
กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน	315
รายการที่ไม่ใช่เงินสด	316
การเปิดเผยข้อมูลในหนังสือที่เกี่วจากกิจกรรมจัดหาเงิน	316
การจัดประเภทกระแสเงินสดจากดอกเบี้ย เงินปันผล และภาษีเงินได้	317
การแสดงรายการในงบกระแสเงินสด	321
การแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน	321
วิธีทางตรง	321
วิธีทางอ้อม	322
การแสดงกระแสเงินสดจากดอกเบี้ย เงินปันผล และภาษีเงินได้	325
การแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนและจัดหาเงิน	325
การจัดทำงบกระแสเงินสด	325
การแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน โดยวิธีทางตรง	326
การแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน โดยวิธีทางอ้อม	345
การคำนวณหาเงินสดสุทธิจากกิจกรรมลงทุน	357
การคำนวณหาเงินสดสุทธิจากกิจกรรมจัดหาเงิน	362
รายการที่ไม่ใช่เงินสด	365
ภาคผนวก 7-1 การจัดทำงบกระแสเงินสดโดยใช้กระดาษทำการ	367

บทที่ 8	การเปลี่ยนแปลงทางบัญชีและการแก้ไขข้อผิดพลาด	396
	ความหมายของการเปลี่ยนแปลงทางบัญชี	396
	การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี	397
	การเปลี่ยนพื้นที่เป็นตัวไป	398
	การเปิดเผยข้อมูล	401
	การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี	402
	การนำนโยบายการบัญชีใหม่มาถือปฏิบัติย้อนหลัง	403
	การแสดงรายการและการเปิดเผยข้อมูลเมื่อถึง การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี	403
	การเปลี่ยนแปลงที่ไม่ถือว่าการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี	413
	การแก้ไขข้อผิดพลาด	413
	ลักษณะของข้อผิดพลาด	413
	การบัญชีเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาด	416
	การแสดงและการเปิดเผยข้อมูล	433
บทที่ 9	การปรับปรุงภายในและการเลิกกิจการ	440
	การปรับปรุงภายในกิจการ	440
	การเลิกกิจการ	443
	การบันทึกบัญชีในการเลิกบริษัทจำกัด	444
	การจัดทำงบรับจ่ายเงินสด	448
	ภาคผนวก 9-1 การปรับปรุงภายในทางบัญชี	459
บทฝึกหัด		465
บรรณานุกรม		